Първи съвместен българо-гръцки граждански форум в Ксанти

Публикуван на: 26-04-2010
Източник: Портал Европа

"Трансгранично сътрудничество, трудова заетост и сигурност" беше темата на граждански форум, организиран на 24 април 2010 г. в Ксанти (Гърция) с участието на евродепутатите Владимир Уручев, Ивайло Калфин, Теодорос Скилакакис и Силвана Рапти.

Портал ЕВРОПА представя репортажно обобщение от събитието, което е първо по рода си съвместно начинание на информационните бюра на Европейския парламент в България и в Гърция.

Новина 1; **Новина 2**; **Репортаж на ТВ "Фотон-К"**; **Видеозаписи от основните изказвания**; **Фотогалерия**
Над 240 души от Гърция и България събра в съботния ден северният гръцки град Ксанти, който бе домакин на Гражданския форум „Трансгранично сътрудничество, заетост и сигурност”.

Форумът бе открит от Михалис Стилянидис – кмет на Ксанти и председател на Асоциацията на общините от Ксанти, който отбеляза, че тази проява отваря път на нов тип политика, която се ражда чрез консултации с гражданите, местните власти, депутатите и членовете на Европейския парламент. Когато решенията, които вземаме, се базират на солидна консултация с всички заинтересовани страни, тогава те са по-трайни и се споделят от гражданите, каза кметът на Ксанти.

Ръководителят на Информационното бюро на ЕП за България Виолета Станичич отбеляза при откриването на гражданския форум, че **в залата са събрани представителите на елита на Смолян и на Ксанти.**Сред присъстващите бяха зам.-областният управител на Смолян Недялко Славов, кметът на Смолян Дора Янкова – която е и председател на УС на Асоциацията на родопските общини и на Националната асоциация на общините в България, висши представители на местната власт на общините Асеновград, Баните, Брацигово, Велинград, Златоград, Лъки, Мадан, Неделино, Рудозем, Чепеларе, Ракитово и други общини. Наред с това 19 журналисти от национални и регионални издания от България пристигнаха за форума. В залата бяха също председателят на Окръжния съд в Смолян, окръжният прокурор, както и директори на училища от областта. Група ученици от Природо-математическата гимназия представляваха Младежкия парламент в Смолян.

Форумът протече в два модула – първата сесия е посветена на енергийния потенциал на планинските райони, трансграничното сътрудничество, регионалното развитие и засилването на

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

трудовия пазар. Модератор бе прес-съветникът на Информационното бюро на ЕП за Гърция Леонидас Антонакопулос, а изказвания направиха евродепутатите Владимир Уручев - член на Комисията по индустрия, изследвания и енергетика и Теодорос Скилакакис – член на Комисията по бюджетен контрол и на Комисията по околна среда, както и кметът на Ксанти Михалис Стилянидис – който е и председател на Асоциацията на общините в Ксанти.

Втората сесия бе с модератор Виолета Станичич – ръководител на Информационното бюро на ЕП за България и в него участваха евродепутатите Силвана Рапти – член на Комисията по заетост и социални въпроси и Ивайло Калфин – зам.-председател на Комисията по бюджети и член на специалната Комисия за икономическата криза, както и кметът на Смолян Дора Янкова – председател на Асоциацията на родопските общини и на Националната асоциация на общините в България. Темите в този панел бяха трансграничното сътрудничество и инфраструктура, както и сигурността, съвместните проекти и включването на бизнеса в трансгранични инициативи.

Из хода на гражданския форум

Главният секретар на област Източна Македония и Тракия Теодора Кокла започна с приветствието си с констатацията, че главната предпоставка за ефективно трансгранично сътрудничество е да познаваме добре съседите си. Нужни са ни модели за развитие и взаимодействие между всички региони в Европа, в която гражданите постепенно се научават да приемат различията.
Днес 32% от хората, които живеят в Европейския съюз, са жители на трансгранични райони, т.е. **40% от територията на ЕС съставлява именно трансгранични райони**, посочи главният секретар на област Източна Македония и Тракия Теодора Кокла.
С разширяването на ЕС трансграничното сътрудничество придоби нови, по-съществени измерения, посочи още тя и обобщи, че много европейски и национални институции, включително регионални, днес имат да изпълнят още по-съществена роля за развитието на процеса на сближаване.

Заместник-областният управител на Смолян Недялко Славов от своя страна каза в приветствието си, че след отварянето на граничния пункт в Златоград се увеличават контактите между България и Гърция. Отварянето на пункта има антикризисен ефект и води до възход – „И тук е мястото да благодарим на двете правителства и на областните управители на Ксанти и Смолян” за приноса в това, посочи Славов. Сега ни се отварят много по-сериозни възможности в бизнеса, трансграничното сътрудничество, съвместна работа в екологията, туризма и др. Ние от смолянската областна администрация вече сме напреднали в областта на туризма и точно заради това туристическият бранш ни изказа благодарност – разказа Недялко Славов. Той съобщи, че скоро ще има бизнес-форум за туризма в Смолянска област, който ще се проведе в Гърция, за да се представи потенциалът на областта там пред гръцките партньори.
„Нещата, които ни свързват, са вече много повече от тези, които ни разделят”, подчерта зам.-областният управител на Смолян Недялко Славов.
Той отбеляза, че трябва да положим още усилия за отваряне на другите гранични пунктове – тези при Рудозем и Горна Арда. Зам.-областният управител на Смолян съобщи, че вече е потвърдена среща между българския министър на регионалното развитие и благоустройството

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Росен Плевнелиев, областния управител на Смолян инж. Стайков и гръцки партньори, на която ще се обсъжда изграждането на пътя Горна Арда – Паранести. Срещата ще е на 5 май в София и ще се фокусира върху конкретните измерения на строежа на този пътен участък. Готовността за трансгранично сътрудничество и неговото осъществяване не е само на хартия, а и на практика, заключи той.

Префектът на Ксанти г-н Павлидис също приветства участниците в гражданския форум. Той разказа, че дълги години хората в региона са имали проблеми заради недостъпността; заради това, че нямаше гранични пунктове между България и Гърция. Днес обаче, по думите му, областните управи на България, Гърция и Турция вече работят в добро сътрудничество. Вече няма юридически трудности за трансграничното сътрудничество – на дневен ред е създаването на мрежи, които да са валидни по международното право. Първата подобна инициатива видя бял свят през 2007 г., сега обаче трябва да се развиват в по-широк спектър. „В нашия регион сме имали трудности – придошлата Места, наводненията, проблемът с шап по животните, епидемиологични проблеми... Решаването на тежки случаи от този вид е по-лесно между съседите, когато с тях се занимават областните власти, когато правителствата работят по тях, решенията идват по-бавно и по-трудно”, каза още Павлидис.

Първи панел

Първата панелна сесия започна с експозе на евродепутата Владимир Уручев. „Големият – дори и за мен неочакван – интерес към днешната ни среща показва, че хората и в Гърция, и в България, вече са изпреварили политиците. Без сътрудничество и взаимодействие между общините от двете страни на границата, нашият прогрес и напредък нямаше да са същите”, каза Уручев. По думите му в момента живеем в трудно време – финансова и икономическа криза, затягане на коланите както в България, така и в Гърция, увеличаваща се безработица. Излизането от кризата ще е бавен и труден процес, ще имаме доста сериозна работа за преодоляване на трудностите в продължение най-малко на две години. Светът ще се промени съществено след кризата, тъй като преосмисляме приоритетите си и стратегическите си посоки занапред, подчерта Владимир Уручев.

Той се спря за енергийният потенциал на региона и възможностите за устойчиво развитие на базата на енергийния потенциал на планинския регион. По думите на евродепутата един от приоритетите е борбата срещу климатичните промени. Изчерпването на изкопаемите горива също е траен приоритет, политиките са да се намерят нови източници на тези горива. Трета важна характеристика е – в ЕС се приема Стратегията „Европа 2020” – тя е амбициозна, но не трябва да забравяме поуката от провала на Лисабонската стратегия, каза Уручев. В областта на енергетиката има три неща, които важат на всяко ниво на политиката, продължи той и изброи: ограничаване на т.нар. външна енергийна зависимост – за ЕС като цяло, за държавите и за регионите. На второ място е ограничаването на вредните емисии, което ще резултира в нисковъглеродната икономика. Това е дългосрочен приоритет за следващите няколко десетки години. На трето място – подкрепа за нови, алтернативни източници на енергия – включително възобновяема енергия от вятър, слънце, биомаса и т.н.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Владимир Уручев очерта и мястото на планинските райони в тази рамка от приоритети и политики – планинските райони имат специфична роля в тях, тъй като заемат 40% от площта на ЕС. Броят на населението е около 20% от населението на ЕС.
„Сами разбирате – няма специфични европейски политики към планинските райони, и **ние, политиците, сме длъжници на гражданите** там. Прави се нещо, но е слабо, бавно, недостатъчно”, каза Владимир Уручев.
Чл. 174 от Лисабонския договор за пръв път посочва като приоритет на ЕС развитието на планинските райони, но тепърва предстои разработването на политиките за тях.

Българският евродепутат каза още, че водата е на първо място в планинските райони, когато говорим за енергия. Повече от столетие водата се използва за електроенергия, а преди 50-60 г. водата беше единствен източник за ток. Все още има потенциал за развитие в посока малки ВЕЦ-ове – потенциалът е именно в страните, присъединили се неотдавна към ЕС. Един от големите проекти за използване на водата за енергия е проектът Горна Арда – той е в близост до тук. Чисто енергийно, проектът Горна Арда сигурно не е изгоден – малка мощност, ниска рентабилност. „Но на такива проекти не може да се гледа само като на енергийни” – около тези няколко язовири и централи ще се появи нов поминък и нови данъци в хазната. Ако изчислим и това, инвестиционната привлекателност става по-голяма. „Организационните проблеми с този проект са пред завършване. Инвеститорите вече правят мобилизация за продължаване на строителството. Може би в следващите 1-2 месеца ще се почувства тази мобилизация”, заяви Владимир Уручев. Как общините да печелят от това, че разполагат с водния ресурс? Уручев препоръча общините да получават компенсация от държавата или от частните фирми за това, че дават водата да се ползва, такива примери в ЕС има, каза той. „В момента оформяме такова предложение пред европейските институции заедно с хората от тези региони – за компенсиране на общините, даващи водата като енергиен потенциал”, съобщи евродепутатът и каза, че има и други възможности – например биомасата. Гора, дървесина, отпадна дървесина – имаме ги тук в изобилие, посочи Уручев, според когото дървесната биомаса може да бъде използвана за енергия, при това без да се замърсява околната среда. Има разработени чисти технологии за производство на пелети, които не изхвърлят вредни емисии. Има и достатъчно сериозен инвестиционен интерес към това нещо в нашия регион. „Миналата седмица на среща при премиера беше сериозен западен инвеститор, който демонстрира, че е готов незабавно да започне такъв проект, и ще го започне в рамките на тази година, стига да получи съдействието на държавните органи”, каза Уручев. Дървесната биомаса може да се ползва за отопление, вместо нафта. Също соларна енергия и вятър – с локално приложение на соларните и вятърните технологии, в зависимост от спецификата на региона. Вярно е, че тези технологии са скъпи, но в ЕС те съществено се субсидират. Цената на тока от соларните паркове може да е дори 10 пъти по-скъпа, но технологиите се развиват толкова бързо, че само за година-две се отбелязва спадане на цените на панелите с три пъти. Уручев препоръча хотелите да се възползват – „ще видите, че след петата година ще сте на печалба заради спестените сметки за ток”. В областта на енергийната ефективност, в ЕС ще има много програми и възможности за финансиране, затова нека отсега общините да имат специалисти, които да се подготвят за това, препоръча още той. Обръщайки се към общините, евродепутатът препоръча те да бъдат по-инициативни. „Регионалната, общинската

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

инициатива е нужна, бъдете активни, а ние в ЕП ще ви помагаме”, каза той. Една от политическите инициативи на европейско ниво е, че вече се създава енергиен кадастър на планинските райони в ЕС – това ще позволи на инвеститорите и на властите да могат да се ориентират къде какъв потенциал има и какви иновации биха могли да се използват.

Евродепутатът Теодорос Ксилакакис каза, че достъпът до морето, който има регион Ксанти, дава възможност за по-добър живот, а от другата страна – да се използва планинският туризъм в България, която е в съседство.
„**Енергийните дейности могат да имат по-добър резултат, ако съществува сътрудничество от двете страни на границата**. Европейският съюз ни дава рамката за сътрудничеството, а политическите отношения между двете ни страни са отлични”, бе категоричен евродепутатът Теодорос Ксилакакис.
По думите му трябва да засилим местното самоуправление, което е важна предпоставка за трансграничното сътрудничество. „Бюрокрацията на национално ниво – и това сме го преживели всички – пречи на практическите резултати, когато две държави си сътрудничат”, посочи гръцкият представител. Той смята, че имаме нужда от обща европейска рамка за трансгранично сътрудничество – по думите му това е един практически съвет, който от местното ниво се дава на европейските политици, и който трябва да обсъдим с евродепутатите. Европарламентът може да поиска от Комисията стъпки в тази посока, но първо трябва да проучим тези въпроси по-конкретно. „Този голям интерес на хората в залата тук днес, е за мен знак за голямата надежда. Надеждата не започва от големите думи, а от малките действия”, заключи той.

Михалис Стилянидис – кмет на Ксанти и председател на Асоциацията на общините в Област Ксанти, цитира данни от преди началото на икономическата криза – очертават следната регионална картина в Област Ксанти. Населението на Македония и Източна Тракия е увеличено с 1.2%, за разлика от 2.9% за страната. Работният потенциал също е намалял, заетостта е намаляла с 1 процент. През 2008 г. 26% от трудоустроените в региона са заети в аграрното стопанство, 55% в областта на услугите.
„Нашият регион е аграрен. По последни данни, за четвъртото тримесечие за 2009 г., **безработицата в Източна Македония и Тракия е 12.2%** - за разлика от 10.3% за Гърция като цяло”, посочи Михалис Стилянидис.
Регион Ксанти е на второ място в Гърция – след Южно Егейско море, по този показател, каза още той.

Гражданският форум продължи с дискусия.

Георги Пампоров, който представлява туристическия бизнес в България, попита: въпреки че България не е член на Шенгенската зона, може ли да се направи така, че организирани групи туристи да могат да преминават безвизово границата, ако са с туристическа агенция, през новите гранични пунктове? В отговор Теодорос Скилакакис каза, че има гъвкави решения – например се използва такава гъвкава система за руските туристи, посещаващи Гърция. Той призова местните власти да се свържат с министерството на външните работи, така че да се улесни местният

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

туризъм.

Кметът Стилянидис от своя страна коментира, че скоро ще се открие нов граничен пункт между България и Гърция – с точна дата не мога да се ангажирам, но правим всичко възможно по въпроса, каза той. Евродепутатът Владимир Уручев поясни, че руските туристи посещават лесно Гърция, а с България имат трудности и затова предпочитат южната ни съседка като дестинация – „трябва да се поучим от този пример, то е в полза на местните хотелиери”, посочи Уручев. Той също каза, че от българска страна се прави всичко възможно двата допълнителни пункта между България и Гърция да бъдат въведени в действие максимално бързо. „Имаме положителния пример от пункта Златоград – Термес”, посочи той и се ангажира за оказване на силен натиск за това.

Игнат Колчев, зам.-председател на Окръжния съд в Смолян каза, че българската държава спира и не създава условия и гаранции за насърчаване на соларната електроенергия. Да имаме ли Балканска рамка за насърчаване – включително с политически средства – за навлизането в региона на такъв вид електроенергия? – попита той.

Г-н Скилакакис коментира, че всяка държава-член сама е отговорна за развитието на възобновяемите източници, в рамките на инструкциите на ЕС. Гърция имаше слабости, въпреки че парите бяха достатъчни – важното е управлението. Ако някой иска да инвестира, трябва да мине през бюрократична цедка – това трябва да се поправи. Целият Югоизточен район на Европа трябва да намери решение. Един добър пример е, че има инвестиции от американска страна. Евродепутатът Владимир Уручев от своя страна отговори на въпроса за обща Балканска рамка: според него е трудно да се прецени. „Отива се към единен пазар на енергия. Ако не са съгласувани нещата, инвестициите ще се насочат само към отделни държави”, предупреди той.

Адриана Битолова от неправителствената организация „Проект Родопи”, финансирана от Глобален екологичен фонд, също взе думата. Свършихме много работа за устойчивото развитие на Родопите. Приемлива ли е идеята за трансграничен парк „Родопи”, и каква е политическата позиция за това” – попита тя. Присъстващите политически представители в залата заявиха, че подкрепят идеята.

Втори панел

Евродепутатът Силвана Рапти - член на Комисията по заетост и социални въпроси - говори за трансграничното сътрудничество като инструмент за регионално развитие и заетост. Регионът на Ксанти може да стане полюсен за присъединяването на другите държави от региона към ЕС, ако съумеем да съчетаем нуждите и възможностите на България и Гърция, каза Рапти. Трябва да има съвместно планиране на трансгранично и на регионално ниво, за да имаме траен успех в тези действия, заяви още тя. По думите й е нужно да се подобрят транспортните връзки, включително железопътните – „Това помага на нашите региони да излязат от изолацията, както и да се привлекат повече инвестиции”, каза евродепутатът-социалист. За мен е впечатляващо

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

това, което беше казано от моите колеги в първата сесия на гражданския форум.
2 000 български граждани са посетили Ксанти и региона в първите дни след откриването на пътната връзка между Златоград и Ксанти, припомни евродепутат Силвана Рапти.
Трябва да подкрепим международните инвестиции, което става чрез иновативни начини да привлечем вниманието на света към нашите ресурси. Технологичното развитие и иновациите са ключовите предпоставки – „Нужни са ни общи действия, съдействие, между университетите и бизнеса. Представяте ли си какви могат да бъдат резултатите от това?” – запита евродепутатът. Би било интересно да проследим по какъв начин развитата електронна технология, в която България е силна, може да спомогне за контрола върху възобновяемите източници на енергия като вятърната и слънчевата енергия в Гърция. Също така местни фирми биха могли да поръчат изследвания, които местните научни среди могат да направят, за съвременни начини на производство – животновъдство, селско стопанство. Различията на трудовия пазар създават социални проблеми, нестабилност. Преодоляването на тези различия ще ни приближи до целите на ЕС. Сега вече имаме свободно преминаване на работна сила от България в Гърция, отменени са ограниченията на трудовия пазар, и местните власти трябва да насърчават легалното предлагане и търсене на работа. Мисията на местните власти е да улеснят на практика мобилността на трудовия пазар.

Евродепутатът Ивайло Калфин – зам.-председател на Комисията по бюджети и член на специалната Комисия за икономическата криза каза в своето експозе, че отварянето на всеки нов граничен пункт прави все по-реално сътрудничеството между съседите.
„Трябва **да превърнем Родопския регион в централен, а не в отдалечен район** ”, каза Ивайло Калфин.
И София, и Атина, са далеч, но това може да е регион, в който се случват неща, а не само се прилагат подпомагащи програми. „Трябва да създадем собствения живот на региона”, което ще даде ново качество на живот на гражданите, по думите на Калфин. Трябва да свържем ски-курортите със Средиземноморието, да свържем всичко това, което трудовите хора от двете страни на границата произвеждат, и другите хора да могат да го видят, посочи бившият външен министър. За 5 месеца, 35 000 души от България са посетили Ксанти, и тази цифра според Калфин ще се повишава. Когато в Родопския регион започнат да идват повече инвестиции, тогава ще спрем да говорим, че това е „отдалечен регион”. След условията всичко това да се случи са усилията на национално ниво и двустранните отношения са отлични, отчете той.
„Правителствата могат не само да отворят гранични пунктове, но и да свържат инфраструктурата между тях”. Регионът трябва да бъде свързан и със самите две държави. Що се отнася до местната инициатива и местните власти, те могат да насочат усилията си към създаване на общи пакети и продукти – общи туристически пакети, общи образователни модули или други подобни. Може да има общи факултети в университетите, даде пример Ивайло Калфин. Местните власти са призвани да структурират трансграничното сътрудничество, да го направи редовно – например да се създаде асоциация, която да провежда редовни събирания с поставяне на цели и отчитане на резултати. „В момента в ЕС модерната тема е създаването на макро-региони. Един е създаден при Балтийско море, другият е Дунавският – трябва да мислим и по-нататък”. Нашата задача е да мобилизираме усилията си съвместните проекти да се случват – сред тях например увеличаване на средствата за трансграничното

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

сътрудничество. Групата на социалистите настоява за преразглеждане на параметрите на бюджета на ЕС за следващата година, така че да се пренасочат още средства към трансграничното сътрудничество, понеже то създава работни места и е ефективен инструмент срещу кризата, припомни в заключение Ивайло Калфин: „Местно, национално и европейско равнище трябва да работят в една посока, за да може хората в Родопския край да живеят по-добре.”

Дора Янкова – кмет на Смолян, председател на Националната асоциация на общините в България и на Асоциацията на родопските общини, каза, че сред спецификите на региона е добре опазената околна среда и добре развитите пътища вътре в региона от двете страни на границата. Изграждането на пътя Пловдив – Смолян – Рудозем – Ксанти трябва да бъде засилено и под строгия контрол на евродепутатите и двете правителства, за да се ускори процесът по строежа му, това ще отвори и нови работни места.
„**Милея за пътя Смолян – Арда – Паранести**, това ще направи общият ни туристически продукт по-конкурентоспособен”, каза кметът на Смолян Дора Янкова. Пътят Комотини – Кирково ще бъде открит съвсем скоро, заяви още тя. В икономическите инициативи и на двете правителства, пътищата трябва да бъдат включени като антикризисни мерки. Нашият регион притежава уникалната възможност да предлага продукт „море – планина – България – Гърция”, което означава сливане на летния със зимния сезон. Само за 2008 и 2009 г., 1 млн. българи са избрали за почивка Гърция, и 600 000 гърци са почивали от своя страна в България – „Това е икономиката, това е движението в нашия регион”, обобщи Дора Янкова. Имаме и култура, и опит за сътрудничество между отделните организации по места, завърши тя.

Действително сътрудничеството се развива епизодично, няма център на координация. Днешният граждански форум трябва да стане постоянен, заяви Дора Янкова.

Все още няма изградена система за мониторинг, превенция и оповестяване на проблеми с наводненията и при горските пожари, където са нужни общи действия. По поречието на Горна Арда има 16 екопътеки, а по поречието откъм Паранести има безкрайно красиви каньони, но ние не можем да ги видим, защото няма пътища. Членството на България в Шенген ще улесни това, смята Янкова.

Трябва достъп до мерки за изграждане на локални пречиствателни станции, при това без да чакаме следващата финансова рамка.

Програмата за териториално сътрудничество България-Гърция е с добър бюджет, но нейното изпълнение се забавя. Това може да забави отварянето на втората покана за отправяне на предложения. „Трябва да поискаме сметка от офиса в Солун, за да видим какво се случва” с програмата, каза тя. Няма яснота какво се случва с проектите, а трябваше да е приключил процесът за оценяване досега, както и да е била обявена втората покана за предложения. Дора Янкова призова чрез Информационното бюро на ЕП за България да бъде отправено запитване за това какво се случва с Програмата за териториално сътрудничество България-Гърция.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Дора Янкова се обърна към информационните бюра на ЕП за България и за Гърция с предложение – да има огледален граждански форум като този, който да се проведе в Смолян. „Трябва да създадем работеща мрежа на всички нива, за да облечем нашите желания в управленски решения”, декларира Янкова.
„Що се отнася до нас, **смятайте форума за организиран**”, каза Виолета Станичич в отговор на предложението на Дора Янкова за второ издание на дискусията - този път в Смолян.
Виолета Станичич припомни, че през юни на посещение в Гърция ще бъде заместник-председателят на Европейския парламент Йежи Бузек, който ще бъде информиран за съвместната инициатива на Гърция и България, която се роди в залата в Ксанти на днешния граждански форум.
Присъстващите в залата се солидаризираха с мнението на смолянския кмет Дора Янкова, че представителите на региона и от двете страни на границата трябва да се включат активно в дебата за следващата финансова рамка – планов период – на ЕС 2013-2020 г.
Очаквайте в рубриката „Интерактивно” и видео-щрихи от събитието в Ксанти – първи за България и Гърция двустранен граждански форум.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg